

LATVIJAS VĒSTURE

Pamatzglītības mācību priekšmeta programmas paraugs

Izstrādes darba grupa: Dina Lazdovska, Dace Saleniece, Nora Šņepste
Eksperti: Aija Kļaviņa, Ārija Kolosova

Atbildīgā par izdevumu Vita Jaunuzola

VISC redakcija

© Valsts izglītības satura centrs, 2011

Satura rādītājs

Ievads	3
Mācību priekšmeta mērķis un uzdevumi	4
Mācību saturs	5
Mācību satura apguves secība un apguvei paredzētais laiks	10
6. klase	10
7. klase	18
8. klase	25
9. klase	34
Mācību sasniegumu vērtēšanas formas un metodiskie paņēmieni	47
Mācību satura apguvei izmantojamo mācību līdzekļu un metožu uzskaitījums.....	49
Mācību līdzekļi	49
Mācību metodes	50

Ievads

Valsts izglītības satura centra izstrādātais pamatizglītības mācību priekšmeta "Latvijas vēsture" programmas paraugs (turpmāk – programma) veidots atbilstoši Vispārējās izglītības likumam un Ministru kabineta 2006. gada 19. decembra noteikumiem Nr. 1027 "Noteikumi par valsts standartu pamatizglītībā un pamatizglītības mācību priekšmetu standartiem".

Programma ir vispārējās pamatizglītības programmas sastāvdaļa, kuru veido mācību priekšmeta mērķis un uzdevumi, mācību saturs, mācību satura apguves secība un apguvei paredzētais laiks, mācību sasniegumu vērtēšanas formas un metodiskie paņēmieni, mācību satura apguvei izmantojamo mācību līdzekļu un metožu uzskaitījums.

Piedāvātajai programmai ir ieteikuma raksturs. Skolotājs var tematiskajā plānojumā konkretizēt un papildināt šīs programmas mācību saturu, tā apguves secību, mācību sasniegumu metodiskos paņēmienus, mācību līdzekļu un metožu uzskaitījumu. Skolotājam ir tiesības veidot arī savu mācību priekšmeta programmu.

Programma veidota vispārīga, lai atspoguļotu pamatizglītības mācību priekšmeta "Latvijas vēsture" standartā minēto obligāto saturu, īstenotu pamatprasības mācību satura apguvei un palīdzētu skolotājiem organizēt mācību darbu.

Mācību priekšmeta mērķis un uzdevumi

Mācību priekšmeta mērķis

Pilnveidot skolēna izpratni par cilvēces attīstības pamattendencēm, sekmējot savas identitātes veidošanos un veicinot atbildīga un toleranta Latvijas demokrātiskās sabiedrības locekļa izaugsmi.

Mācību priekšmeta uzdevumi

Iegūt zināšanas par savas tuvākās apkārtnes, Latvijas un Baltijas reģiona vēstures gaitu un cēloņsakarībām no senākajiem laikiem līdz mūsdienām.

Iegūt un pilnveidot prasmes darbā ar dažādiem vēstures avotu veidiem, izprotot vēstures avotu būtību.

Iegūt pieredzi darboties mūsdienu strauji mainīgajā sabiedrībā un patstāvīgi, argumentēti un radoši interpretēt pagātnes un mūsdienu notikumus Latvijā, Baltijas reģionā, Eiropā un pasaulē.

Veicināt piederības apziņu Latvijas valstij un patriotismu.

Mācību saturs

Zināšanas un izpratne par tuvākās apkārtnes un Latvijas vēsturi

Mācību priekšmeta obligātais saturs (atbilstoši standartam)	6. klase	7. klase	8. klase	9. klase
<p>Tuvākās apkārtnes un Latvijas vēstures temati</p>	<p>Vēsture un tās izziņāšanas pamati. Vēstures avoti un to specifika. Es, mana ģimene un tuvākā apkārtnē vēsturē. Cilvēku ikdienas dzīve aizvēstures periodā. Pagānisma īpatnības un senlatviešu kultūra. Balti un somugri. Sabiedrība pirms krustnešu iebrukumiem. Senlatviešu un līvu (lībiešu) protovalstis. Kristianizācijas sākums.</p>	<p>Krusta kari Latvijas teritorijā. Livonija. Pārmaiņas sabiedrībā un saimniecībā jauno laiku sākumā. Reformācija un kontrreformācija. Latvijas teritorija Polijas–Lietuvas valsts un Zviedrijas Karalistes sastāvā, tās politiskā, ekonomiskā un sociālā attīstība.</p>	<p>Latvijas teritorija cariskās Krievijas sastāvā un tās politiskā, ekonomiskā un sociālā attīstība. Izglītība, zinātne un kultūra jauno laiku periodā. Apgaismība Latvijas teritorijā, pirmā nacionālā atmoda un latviešu nācijas izveide. Sabiedrības attīstības pamattendences 19. gadsimta beigās un 20. gadsimta sākumā, politiskās kustības, 1905.–1907. gada revolūcija. Pirmais pasaules karš Latvijas teritorijā, latviešu strēlnieki. Latvijas valstiskuma izveide. Brīvības cīņas.</p>	<p>Latvijas Republikas demokrātiskais posms. Latvija autoritārā režīma posmā. Sasniegumi izglītībā, zinātnē un kultūrā Latvijā 20. gadsimta 20.–30. gados. Padomju okupācija un tās sekas, represijas. Otrais pasaules karš Latvijas teritorijā. Nacistiskais okupācijas režīms, holokausts. Bēgļu gaitas un trimda. Otrā padomju okupācija un padomju totalitārisma posms. Sociālā dzīve un kultūra LPSR. Latvijas valstiskās neatkarības atjaunošana. Valsts un sabiedrības attīstība pēc neatkarības atjaunošanas. Latvija – Eiropas Savienības dalībvalsts.</p>

Mācību priekšmeta obligātais saturs (atbilstoši standartam)	6. klase	7. klase	8. klase	9. klase
				Kultūra un izglītība pēc neatkarības atjaunošanas. Latvijas sasniegumi un izaicinājumi mūsdienās.
Vēstures jēdzieni, to izpratne un lietošana	Vēsture, vēsturnieks, vēstures avoti, gadsimts, gadu tūkstošs, muzejs, arhīvs, dzimtas koks, pilskalns, pils–sēta, saime, ģints, cilts, reliģija, baznīca, garīdzniecība, hronika.	Bruņinieku ordenis, kapituls, mestrs, konvents, kārta, krustneši, ķoniņi, senjors, vasalis, ģilde, cunfte, rāte, Hanza, muiža, muižnieks, dzimtbūšana, dzimtzemnieks, kļaušas, naturālā saimniecība, reformācija, protestantisms, preču–naudas attiecības, muižu redukcija, merkantilisms, manufaktūra, koloniālisms.	Apgaismība, brāļu draudzes, rusifikācija, jaunlatvieši, nācija, tauta, tautība, monarhija, buržuāzija, algotie strādnieki, absolūtisms, kapitālisms, imperiālisms, jaunstrāvniece, revolūcija, padomes, baznīcu demonstrācija, mežabrāļi, latviešu strēlnieki.	Tautas padome, Brīvības cīņas, patriotisms, valsts, republika, reformas, parlaments, demokrātija, Satversmes sapulce, Saeima, autoritārisms, apvērsums, diktatūra, aneksija, okupācija, inkorporācija, sociālisms, totalitārisms, deportācija, antisemītisms, partizāni, kurelieši, bēgļi, trimda, disidenti, nacionāļkomunisti, aukstais karš, integrācija, Interfronte, Tautas fronte.

Pagātnes pētīšanas un interpretēšanas īpatnības

Mācību priekšmeta obligātais saturs (atbilstoši standartam)	6. klase	7. klase	8. klase	9. klase
Mācību literatūras, vēstures avotu, vēstures literatūras, karšu, enciklopēdiju, statistisko datu, elektronisko informācijas tehnoloģiju (piemēram, internets, CD-ROM) lietošana	Izprot vēstures avota būtību un iedalījumu. Izprot, ka vēsturiskās informācijas avoti var atbildēt uz jautājumiem par pagātni.	Iegūst vienkāršu informāciju no informācijas avota. Darbojas ar diviem vienādiem vēstures avotiem. Iegūst vienkāršu informāciju no informācijas avota, saprotot, ka tie var būt pretrunīgi.	Darbojas ar diviem dažādu veidu vēstures avotiem. Izprot, ka informācijas avoti var piedāvāt dažādas versijas par vienu un to pašu notikumu. Vēsturiskā interpretācija ir atkarīga no informācijas avotu izvēles.	Izmanto vairākus dažādu veidu vēstures avotus informācijas iegūšanai. Orientējas daudzveidīgajā informācijas avotu klāstā.
Vēstures procesa nepārtrauktība un tajā notiekošās pārmaiņas	Izprot lineāro laika ritējumu.	Saskata, ka vēstures periodos notiek nepārtrauktas pārmaiņas.	Saskata laika ritējuma un pārmaiņu kopsakarības.	Izprot vēstures procesu un tajā notiekošo pārmaiņu nepārtrauktību.
Cēloņu un seku mijiedarbība	Izprot, ka katram notikumam un procesam ir savi cēloņi un sekas.	Nosaka notikumu un procesu cēloņus un sekas.	Orientējas cēloņu un seku nozīmības hierarhijā.	Izprot vēstures procesa cēloņu un seku mijiedarbību.
Kopīgais un atšķirīgais, salīdzinot vēstures notikumus laikā un telpā	Saskata kopīgo un atšķirīgo vēstures notikumus.	Salīdzina kopīgo un atšķirīgo vēstures notikumus vienā laikā.	Salīdzina kopīgo un atšķirīgo vēstures notikumus vienā telpā.	Izprot kopīgā un atšķirīgā kopsakarības, salīdzinot vēstures notikumus.

Mācību priekšmeta obligātais saturs (atbilstoši standartam)	6. klase	7. klase	8. klase	9. klase
Daudzveidīga sabiedrība kā vēstures procesa rezultāts	Izprot, ka katrā vietā veidojas tai raksturīga kultūra.	Izprot, kā vēstures procesos katrā vietā iesaistās visu tur dzīvojošo kultūru pārstāvji.	Izprot, ka vēstures notikumi ietekmē uz vietām izveidojušās kultūras, papildinot tās ar jaunām iezīmēm.	Izprot, ka vēstures procesu savstarpējā saistība pasaulē veido daudzveidīgu sabiedrību.
Viedokļu daudzveidības iespējamība vēstures skaidrojumos	Izprot, ka viedokli veido no informācijas avotiem iegūtā informācija.	Izprot, ka viedokli var ietekmēt vēsturiskās informācijas pieejamība.	Izprot, ka viedokļus var ietekmēt vēsturiskie apstākļi, kādos tie ir radušies.	Pieņem un izprot viedokļu daudzveidību un pretrunīgi vērtējamu vēstures jautājumu pastāvēšanu.

Sevis kā vēstures procesa dalībnieka apzināšanās

Mācību priekšmeta obligātais saturs (atbilstoši standartam)	6. klase	7. klase	8. klase	9. klase
Cilvēks vēsturē	Izprot, ka vēsture ir arī atsevišķu cilvēku dzīves vēsture.	Spēj iejusties vēsturisku personu vietā, analizējot viņu darbību un rīcību.	Izprot, ka jebkurš cilvēks, tajā skaitā viņš pats, ir vēstures notikumu dalībnieks.	Izprot, ka jebkurš cilvēks var ietekmēt vēstures notikumus un procesus.
Vēsture – dzīves prasmju veidotāja	Izprot, ka pastāv mījsakarība starp pagātņi un tagadni.	Saskata vēstures zināšanu un prasmju noderīgumu tagadnes notikumu vērtēšanā, veidojot spriedumu par sabiedrības nākotni.	Pamato savu viedokli un attieksmi pret vēstures notikumiem	Izprot vēstures nozīmi savā dzīvē un lieto vēstures mācību procesā iegūtās zināšanas un prasmes.
Kultūras pieminekļi un to nozīme	Izprot kultūras pieminekļa jēdzienu un nozīmi.	Izprot kultūras pieminekļa saglabāšanas, uzkopšanas un aizsardzības nepieciešamību.	Pamato kultūras pieminekļa saglabāšanas, uzkopšanas un aizsardzības nepieciešamību.	Izveidojusies motivācija saglabāt, uzkopt un aizsargāt kultūras pieminekļus.

Mācību satura apguves secība un apguvei paredzētais laiks

6. klase

1. temats. Es un manas ģimenes vēsture (14% no kopējā mācību stundu skaita)

Temata saturs un tā īstenošana

Sasniedzamais rezultāts		
Zināšanas un izpratne par tuvākās apkārtnes un Latvijas vēsturi	Pagātnes pētīšanas un interpretēšanas īpatnības	Sevis kā vēstures procesa dalībnieka apzināšanās
1. Zina, ka vēsture ir pagātne.	9. Skaidro, ar ko vēstures avots atšķiras no vēsturiskās informācijas avotiem.	22. Izprot, ka katram cilvēkam (ģimenei) ir sava pagātne.
2. Izprot, ka tikai svarīgākie notikumi veido vēsturi.	10. Nosaka vēstures avotu veidus.	23. Raksturo savu vietu dzimtas vēsturē.
3. Zina, ka vēstures avoti ir vēstures izziņāšanas pamats.	11. Stāsta par vēstures avotu saturu.	24. Uzklaua ģimenes locekļu dzīvesstāstus.
4. Zina vēstures avotu veidus.	12. Izmanto ģimenes arhīvu informācijas iegūšanai.	25. Ar cieņu izturas pret ģimenes locekļu dzīvesstāstiem.
5. Zina, ka vēsturē bijuši dažādi atšķirīgi laikmeti.	13. Izprot, ka var iegūt informāciju no ģimenes kā mutvārdu vēstures avota.	26. Saskata, ka dažādu cilvēku apraksti par vienu un to pašu notikumu var atšķirties.
6. Izprot, ka paša un ģimenes vēsture ir saistīta ar Latvijas vēsturi un tās notikumiem.	14. Salīdzina savus (ģimenes) attēlu avotus un citu ilustratīvo materiālu par pagātņi un tagadni.	27. Ar cieņu izturas pret ģimenes vēstures liecībām (dažādu veidu vēstures avotiem).
7. Zina, ka, runājot par vēsturi, tiek lietoti speciāli jēdzieni.	15. Analizē savus (ģimenes) vēstures avotus dažādos vēstures laikmetos.	28. Izprot, ka katram ģimenes loceklim ir savs dzīvesstāsts.
8. Izprot un lieto vēstures jēdzienus: vēsture, vēstures avoti, gadsimts, arhīvs, dzimtas koks.	16. Ir pieredze veidot dzimtas koku.	29. Ar cieņu uzklaua ģimenes locekļu dzīvesstāstus.

Sasniedzamais rezultāts		
Zināšanas un izpratne par tuvākās apkārtnes un Latvijas vēsturi	Pagātnes pētīšanas un interpretēšanas īpatnības	Sevis kā vēstures procesa dalībnieka apzināšanās
	17. Veido savu personīgo (ģimenes) laika līniju.	30. Izprot, ka Latvijas vēstures notikumi ir ietekmējuši, kā veidojusies paša dzīve.
	18. Hronoloģizē zināmus notikumus pa gadiem un gadu desmitiem.	31. Ar toleranci uzklausa atšķirīgas dažādu ģimeņu vēstures interpretācijas.
	19. Saskata noteiktā laika periodā notikušas pārmaiņas cilvēka dzīvē.	32. Analizē kāda ģimenes locekļa sasniegumu cēloņus, iedomājoties, kā būtu rīkojies analizētās personas vietā.
	20. Raksturo pagātnē notikušas pārmaiņas ģimenē, lietojot no vecākiem ģimenes locekļiem iegūtu informāciju.	33. Zina, kādi ir paša un ģimenes kultūras pamati.
	21. Zina, kas ir fakts.	34. Ir pieredze raksturot savu kultūrvēsturisko mantojumu.

2. temats. Es un manas tuvākās apkārtnes (ciema, pilsētas, novada) vēsture (14% no kopējā mācību stundu skaita)

Temata saturs un tā īstenošana

Sasniedzamais rezultāts		
Zināšanas un izpratne par tuvākās apkārtnes un Latvijas vēsturi	Pagātnes pētīšanas un interpretēšanas īpatnības	Sevis kā vēstures procesa dalībnieka apzināšanās
1. Izprot atšķirību starp vēsturi kā pagātņi un vēsturi kā zinātņi.	9. Izprot muzeju kā nozīmīgu vēsturiskās informācijas ieguves vietu.	20. Stāsta par tuvākās apkārtnes vēstures pieminekļiem.
2. Zina, kas ir vēstures fakts.	10. Ir pieredze iegūt mutvārdu vēstures avotus.	21. Ir motivēts izzināt tuvākās apkārtnes vēstures pieminekļu izcelsmi un vēsturi.
3. Zina dažādu vēstures avotu veidu izmantošanas nozīmīgumu.	11. Salīdzina pagātnes un tagadnes notikumus tuvākajā apkārtnē, izmantojot ilustrācijas un notikumu aprakstus.	22. Ar cieņu izturas pret tuvākās apkārtnes vēstures pieminekļiem.
4. Izprot, ka tuvākās apkārtnes vēsture ir saistīta ar Latvijas vēstures notikumiem.	12. Zina, ka ne visos informācijas avotos atrodamā informācija ir patiesa.	23. Izprot, ka tuvākās apkārtnes kultūrvēsturiskais mantojums ir veidojies ilgstoši vēstures gaitā.
5. Zina savas tuvākās apkārtnes nozīmīgākos vēstures notikumus.	13. Izprot, ka karte ir nozīmīgs vēsturiskās informācijas nesējs.	24. Izprot vēstures notikumu aculiecinieku sniegtās informācijas nozīmi vēstures izpētē.
6. Zina savas tuvākās apkārtnes ievērojamāko vēsturisko personu veikumu.	14. Izmanto karti kā informācijas avotu par tuvāko apkārtni.	25. Izprot, ka ar toleranci ir nepieciešams uz klausīt tuvākās apkārtnes notikumu vērtējumus.
7. Atpazīst savas tuvākās apkārtnes ievērojamākās vēsturiskās personas.	15. Saskata noteiktā laika periodā notikušas pārmaiņas tuvākajā apkārtnē.	26. Ir pieredze raksturot tuvākās apkārtnes kultūrvēsturisko mantojumu.
8. Izprot un lieto vēstures jēdzienus: vēsture, vēsturnieks, muzejs, gadu tūkstotis.	16. Raksturo savas dzīvesvietas un tuvākās apkārtnes pārmaiņas laika gaitā.	27. Saskata dažādu kultūru mijiedarbību tuvākajā apkārtnē.
	17. Izprot, kā var identificēt vēstures avotu.	28. Ar cieņu izturas pret vecākās paaudzes dzīvesstāstiem.

Sasniedzamais rezultāts		
Zināšanas un izpratne par tuvākās apkārtnes un Latvijas vēsturi	Pagātnes pētīšanas un interpretēšanas īpatnības	Sevis kā vēstures procesa dalībnieka apzināšanās
	18. Lieto muzejā iegūto informāciju, apzinot savas tuvākās apkārtnes vēstures notikumus.	
	19. Zina, ka fakts atšķiras no viedokļa.	

3. temats. Es un Latvijas vēsture (44% no kopējā mācību stundu skaita)

Temata saturs un tā īstenošana

Sasniedzamais rezultāts		
Zināšanas un izpratne par tuvākās apkārtnes un Latvijas vēsturi	Pagātnes pētīšanas un interpretēšanas īpatnības	Sevis kā vēstures procesa dalībnieka apzināšanās
1. Skaidro, kas ir vēstures periods.	12. Hronoloģizē zināmus notikumus pa gadsimtiem un gadu tūkstošiem.	27. Izprot, kāpēc Latvijas valsts svētku un atceres dienas ir nozīmīgas.
2. Zina, ka vienā vēstures periodā var būt vairāki atšķirīgi laikmeti.	13. Rēķina laika atstarpi starp vēstures notikumiem.	28. Izprot, ka mūsdienu Latvija ir veidojusies ilgstošā vēstures periodā.
3. Zina vēstures periodus Latvijas vēsturē.	14. Izprot, ka katram vēstures notikumam var būt vairāki cēloņi un sekas.	29. Izprot, ka pastāv saistība starp Latvijas vēsturi un citu Baltijas valstu vēsturi.
4. Ir pieredze identificēt būtiskākos Latvijas vēstures notikumus Latvijas vēstures pārskatā.	15. Iegūst informāciju par Latvijas vēstures notikumiem, izmantojot mācību literatūru.	30. Izprot, ka Latvijas vēsture ir dažādu tautu un kultūru mijiedarbības rezultāts.
5. Raksturo Latvijas valsts simbolus (karogs, himna, ģerbonis).	16. Izmanto internetu vēsturiskās informācijas iegūšanai.	31. Saskata, ka dažādi cilvēki vēstures notikumus var skaidrot dažādi.
6. Saskata Latvijas valsts simbolu saistību ar notikumiem Latvijas vēsturē.	17. Ir pieredze kritiski vērtēt internetā iegūstamo vēsturisko informāciju.	32. Informē citus par iegūto vēsturisko informāciju.
7. Izprot, ka Latvijas vēsture ir dažādu vēstures periodu un laikmetu attīstības rezultāts.	18. Izprot, ka dažādu informācijas avotu sniegtā informācija par vienu un to pašu notikumu var atšķirties.	33. Ar toleranci uzklausa atšķirīgus Latvijas vēstures notikumu vērtējumus.
8. Zina Latvijas valsts svētkus un atceres dienas.	19. Saskata atšķirības dažādu tautu kultūrā Latvijā, izmantojot ilustratīvos materiālus un dažādus tekstus.	34. Uzklausa vecākās paaudzes dzīvesstāstus uzdevumu veikšanai.
9. Saskata Latvijas valsts svētku un atceres dienu vēsturisko nozīmi.	20. Raksturo dzīvesveida atšķirības pagātnē un mūsdienās.	35. Iejūtas kādas vēsturiskas personas vietā, skaidrojot, kā būtu rīkojies norādītajā vēstures notikumā.

Sasniedzamais rezultāts		
Zināšanas un izpratne par tuvākās apkārtnes un Latvijas vēsturi	Pagātnes pētīšanas un interpretēšanas īpatnības	Sevis kā vēstures procesa dalībnieka apzināšanās
10. Izprot savas tuvākās apkārtnes vēstures saistību ar Latvijas vēstures notikumiem.	21. Izmanto kartes pagātnes notikumu salīdzināšanai.	36. Skaidro, kā jebkurš cilvēks ar savu darbību atbilstoši savām spējām var ietekmēt vēstures gaitu.
11. Izprot un lieto vēstures jēdzienus: pirms Kristus dzimšanas, pēc Kristus dzimšanas, pirms mūsu ēras, mūsu ēra.	22. Izprot vēstures fakta objektīvo raksturu.	37. Izprot tuvākās apkārtnes kultūras pieminekļu saglabāšanas un kopšanas motivāciju.
	23. Raksturo Latvijas vēsturē notikušās pārmaiņas.	38. Saskata savas kultūras pamatus Latvijas vēsturē.
	24. Iegūst informāciju muzejā, veicot doto uzdevumu.	39. Izprot, kā ģimenes vēsturi ir ietekmējuši Latvijas vēstures notikumi.
	25. Ir pieredze apkopot informāciju par konkrētiem Latvijas vēstures notikumiem un Latvijas valsts simboliem, izmantojot bibliotēkas resursus.	40. Pauž attieksmi pret vēstures notikumu skaidrojumiem, kas ir ietekmējuši ģimenes vēsturi.
	26. Saskata, ka pagātnes skaidrojumi var būt atšķirīgi vēsturiskās informācijas trūkuma dēļ.	41. Ir pieredze saskatīt kopīgo un atšķirīgo kādā Latvijas vēstures notikumā un atsevišķa cilvēka dzīvesstāstā.

4. temats. Aizvēstures periods Latvijas teritorijā (28% no kopējā mācību stundu skaita)

Temata saturs un tā īstenošana

Sasniedzamais rezultāts		
Zināšanas un izpratne par tuvākās apkārtnes un Latvijas vēsturi	Pagātnes pētīšanas un interpretēšanas īpatnības	Sevis kā vēstures procesa dalībnieka apzināšanās
1. Zina, kas ir aizvēsture.	12. Skaita laiku vēsturē.	26. Skaidro, kāpēc ir atšķirības aizvēstures un mūsdienu cilvēku dzīvesveidā.
2. Izprot aizvēstures perioda izpētes īpatnības.	13. Izprot arheoloģijas nozīmi aizvēstures perioda pētniecībā.	27. Pauž viedokli par aizvēstures perioda mitoloģizēšanu.
3. Raksturo dažādus laikmetus aizvēstures periodā.	14. Izprot folkloras (etnogrāfijas) nozīmi aizvēstures perioda pētīšanā.	28. Izprot aizvēstures perioda Latvijas teritorijā kopsakarības ar aizvēstures periodu Baltijā.
4. Izprot, ka aizvēstures periodā sākušas veidoties Latvijas tradicionālās kultūras pamatvērtības.	15. Izprot, kāpēc folkloras (etnogrāfija) ir ierobežots vēstures skaidrošanas veids.	29. Pamato, kāpēc ar cieņu ir nepieciešams izturēties pret aizvēstures perioda kultūras pieminekļiem.
5. Raksturo pirmos iedzīvotājus Latvijas teritorijā, viņu dzīvesveidu un nodarbošanos.	16. Izprot, ka informācijas trūkums var radīt izdomājumus.	
6. Raksturo somugru un baltu ienākšanu un viņu radītās pārmaiņas nodarbošanās veidos, dzīvesveidā un ticībā Latvijas teritorijā.	17. Zina, ka stāsti var būt gan par reālām vēstures personām un notikumiem, gan izdomāti.	
7. Raksturo aizvēstures perioda Latvijas teritorijā dzīvojošo cilšu savstarpējās attiecības.	18. Raksturo aizvēstures perioda dzīvesveidu un tradīcijas, izmantojot lietiskos vēstures avotus, to attēlus un citu ilustratīvo materiālu.	
8. Raksturo senlatviešu un līvu protovalstu veidošanos un attīstību.	19. Salīdzina aizvēstures periodu Latvijas teritorijā ar jau zināmo informāciju par aizvēstures periodu Eiropā un pasaulē.	
9. Nosaka un identificē aizvēstures perioda raksturīgākās kultūras liecības.	20. Saskata aizvēstures perioda īpatnības Latvijas teritorijā.	

Sasniedzamais rezultāts		
Zināšanas un izpratne par tuvākās apkārtnes un Latvijas vēsturi	Pagātnes pētīšanas un interpretēšanas īpatnības	Sevis kā vēstures procesa dalībnieka apzināšanās
10. Raksturo pirmos kristīgās ticības izplatīšanas centienus Latvijas teritorijā.	21. Izmanto skolas bibliotēku vēsturiskās informācijas iegūšanai.	
11. Izprot un lieto vēstures jēdzienus: arheoloģija, pilskalns, pils–sēta, saime, ģints, cilts, reliģija, baznīca, garīdzniecība.	22. Izmanto karti aizvēstures perioda raksturošanai.	
	23. Saskata, ka pagātnē cilvēki dzīvoja atšķirīgi nekā mūsdienās.	
	24. Saskata, ka ne visos informācijas avotos atrodama informācija ir patiesa.	
	25. Izprot, kādas ir vēstures fakta īpatnības.	

7. klase

1. temats. Krusta kari Latvijas teritorijā (14% no kopējā mācību stundu skaita)

Temata saturs un tā īstenošana

Sasniedzamais rezultāts		
Zināšanas un izpratne par tuvākās apkārtnes un Latvijas vēsturi	Pagātnes pētīšanas un interpretēšanas īpatnības	Sevis kā vēstures procesa dalībnieka apzināšanās
1. Zina krusta karu cēloņus un rezultātus Latvijas teritorijā.	9. Skaidro, kā saistīti krusta karu cēloņi ar to sekām.	23. Argumentēti pauž savu viedokli par krusta karu nozīmi Latvijas vēstures tālākajā attīstībā.
2. Izprot krusta karu Latvijas teritorijā saistību ar citiem krusta kariem.	10. Saskata, kādas pārmaiņas krusta kari ienesa Latvijas teritorijā.	24. Raksturo divu atšķirīgu kultūru mijiedarbību krusta kara laikā.
3. Zina Latvijas teritorijas pakļaušanas secību.	11. Raksturo kristianizācijas īpatnības Latvijas teritorijā.	25. Analizē vēsturiskas personas darbību Latvijas teritorijā.
4. Raksturo ievērojamākās kaujas ar krustnešiem.	12. Raksturo krusta karu ietekmi uz Latvijas teritorijas turpmāko attīstību un kultūru.	26. Saskata kopīgo un atšķirīgo mūsdienu Baltijas valstu vēsturē krusta karu laikā.
5. Atpazīst ievērojamākās krusta karos iesaistītās vēsturiskās personas.	13. Izprot, ka krusta karu gaitas un notikumu raksturojumā sastopami vēsturiski izdomājumi.	27. Saskata kultūrvēsturisko objektu nozīmi vēstures apgūvē.
6. Zina ievērojamāko krusta karos iesaistīto vēsturisko personu veikumu.	14. Raksturo krusta karu norisi Latvijas teritorijā, izmantojot karti.	28. Raksturo perioda kultūrvēsturisko mantojumu.
7. Nosaka un identificē perioda raksturīgākās kultūras liecības.	15. Izprot, ka informācijas trūkums par krusta karu norisi ir radījis dažādus izdomājumus.	
8. Izprot un lieto vēstures jēdzienus: bruņinieku ordenis, hronika, kārta, garīdzniecība, kapituls, mestrs, konvents.	16. Lieto informācijas avotus papildinformācijas iegūšanai par vēsturiskiem notikumiem.	
	17. Lieto atšķirīgus vēstures avotus vēsturiskās informācijas iegūšanai.	

Sasniedzamais rezultāts		
Zināšanas un izpratne par tuvākās apkārtnes un Latvijas vēsturi	Pagātnes pētīšanas un interpretēšanas īpatnības	Sevis kā vēstures procesa dalībnieka apzināšanās
	18. Izprot, ka vēstures avots ir atšķirīgs no faktu notikuma.	
	19. Vērtē krusta karus Latvijas teritorijā, pamatojoties uz atziņu, ka katra cilvēka dzīvība ir augstākā vērtība.	
	20. Izmanto muzejā iegūstamo informāciju pētījuma veidošanai.	
	21. Saskata kopsakarības starp notikumiem Eiropā un pasaulē un Latvijas teritorijā.	
	22. Salīdzina vēstures avota un vēstures literatūras sniegto informāciju par notikumu.	

2. temats. Livonija (44% no kopējā mācību stundu skaita)

Temata saturs un tā īstenošana

Sasniedzamais rezultāts		
Zināšanas un izpratne par tuvākās apkārtnes un Latvijas vēsturi	Pagātnes pētīšanas un interpretēšanas īpatnības	Sevis kā vēstures procesa dalībnieka apzināšanās
1. Zina Livonijas valstiņu pārvaldi.	15. Ataino kartes vai atlanta informāciju kontūrkartē.	28. Analizē Livonijas karā iesaistīto vēsturisko personu sasniegumus vai neveiksmes, iedomājoties, kā būtu rīkojies analizējamās personas vietā.
2. Zina nozīmīgāko par Rīgas vēsturi Livonijas laikā.	16. Izprot pārmaiņas zemnieku dzīvē, izveidojoties Livonijai.	29. Pauž attieksmi par dzimtbūšanu.
3. Skaidro pilsētu attīstību Latvijas teritorijā.	17. Pēta ikdienas dzīvi Livonijā, vienlaikus izmantojot vairākus vēstures avotus.	30. Izprot latviešu tautas veidošanās priekšnosacījums un apstākļus.
4. Izprot cunftu un ģilžu darbības pamatprincipus.	18. Skaidro luterānisma ietekmi uz Livonijas iedzīvotāju dzīvi.	31. Skaidro Livonijas kultūrvēsturisko mantojumu.
5. Izprot lēņu sistēmu.	19. Izmantojot dažādus informācijas ieguves avotus, raksturo muižnieku un zemnieku attiecības Livonijā.	32. Argumentē, kāpēc ir svarīgi saglabāt, kopt un aizsargāt Livonijas laika kultūrvēsturiskos pieminekļus.
6. Skaidro, kā veidojās dzimtbūšana.	20. Argumentēti skaidro zemnieku dzīves atšķirības aizvēstures periodā un Livonijas laikā.	
7. Zina, ka 15. un 16. gadsimtā izveidojās latviešu tauta.	21. Raksturo kultūru Livonijā.	
8. Izprot reformāciju Livonijā.	22. Raksturo Livonijas kara īpatnības.	
9. Izprot saistību starp reformāciju Livonijā un citur Eiropā.	23. Izmantojot karti, skaidro, kā tika sadalīta Livonijas teritorija pēc Livonijas kara.	

Sasniedzamais rezultāts		
Zināšanas un izpratne par tuvākās apkārtnes un Latvijas vēsturi	Pagātnes pētīšanas un interpretēšanas īpatnības	Sevis kā vēstures procesa dalībnieka apzināšanās
10. Zina Livonijas kara cēloņus un sekas.	24. Vērtē Livonijas karu un tā sekas, pamatojoties uz atziņu, ka katra cilvēka dzīvība ir visaugstākā vērtība.	
11. Atpazīst ievērojamākās Livonijas laika vēsturiskās personas.	25. Izmanto elektroniskās informācijas tehnoloģijas uzdevuma veikšanai.	
12. Zina ievērojamāko Livonijas laika vēsturisko personu veikumu.	26. Saskata kopīgo un atšķirīgo vēstures avota un vēstures literatūrā sniegtajā informācijā par vēstures notikumu.	
13. Nosaka un identificē Livonijas laika raksturīgākās kultūras liecības.	27. Raksturo atšķirības starp aizvēsturi un viduslaikiem.	
14. Izprot un lieto vēstures jēdzienus: tauta, ķoniņi, senjors, vasalis, ģilde, cunftē, rāte, Hanza, muiža, muižnieks, dzimtbūšana, dzimtzemnieks, klaušas, naturālā saimniecība, reformācija, protestantisms.		

3. temats. Latvijas teritorija Polijas–Lietuvas valsts sastāvā (25% no kopējā mācību stundu skaita)

Temata saturs un tā īstenošana

Sasniedzamais rezultāts		
Zināšanas un izpratne par tuvākās apkārtnes un Latvijas vēsturi	Pagātnes pētīšanas un interpretēšanas īpatnības	Sevis kā vēstures procesa dalībnieka apzināšanās
1. Izprot teritoriālo iedalījumu pēc Livonijas kara.	11. Skaidro Kalendāra nemieru cēloņus un sekas.	19. Argumentēti interpretē notikumus Latvijas teritorijā, tai atrodoties Polijas–Lietuvas valsts varā.
2. Izprot poļu pārvaldes īpatnības Pārdaugavas hercogistē.	12. Vērtē notikumus un procesus Pārdaugavas hercogistē, Inflantijā un Kurzemes–Zemgales hercogistē, tajā skaitā Polijas–Lietuvas karu un tā sekas ar Zviedriju, pamatojoties uz atziņu, ka katra cilvēka dzīvība ir visaugstākā vērtība.	20. Zina, ka atsevišķu cilvēku dzīves vēsture ietekmē vēstures procesu.
3. Izprot izmaiņas zemnieku dzīvē Pārdaugavas hercogistē.	13. Izprot, ka Kurzemes – Zemgales hercoga koloniju rašanās bija Eiropai raksturīgs process.	21. Raksturo, kā vēstures gaitu ir ietekmējusi kāda no ievērojamākajām Kurzemes–Zemgales hercogistes personām.
4. Raksturo Latgales (Inflantijas) attīstības īpatnības.	14. Raksturo pārmaiņas Latvijas teritorijā konkrētajā laika posmā.	22. Raksturo Kurzemes–Zemgales un Pārdaugavas hercogistes kultūrvēsturisko mantojumu.
5. Izprot Kurzemes–Zemgales pārvaldes īpatnības.	15. Pēta vēstures notikumus dotajā laika periodā, izmantojot vēstures avotus un vēstures literatūru.	23. Izprot, ka šī perioda kultūrvēsturiskais mantojums ir dažādu kultūru mijiedarbības sekas.
6. Izprot izmaiņas zemnieku dzīvē Kurzemes–Zemgales hercogistē.	16. Analizē dažādu informācijas resursu sniegto vēsturisko informāciju par doto laika periodu.	24. Izprot šī perioda pieminekļu saglabāšanas, kopšanas un aizsardzības nozīmi.
7. Atpazīst ievērojamākās Kurzemes–Zemgales hercogistes vēsturiskās personas.	17. Secina, pamatojoties uz dažādu informācijas resursu sniegto informāciju.	

Sasniedzamais rezultāts		
Zināšanas un izpratne par tuvākās apkārtnes un Latvijas vēsturi	Pagātnes pētīšanas un interpretēšanas īpatnības	Sevis kā vēstures procesa dalībnieka apzināšanās
8. Zina ievērojamāko Kurzemes–Zemgales hercogistes vēsturisko personu veikumu.	18. Lieto karti teritoriālo izmaiņu raksturošanai.	
9. Izprot Polijas–Lietuvas kara ar Zviedriju cēloņus un tā sekas Vidzemē.		
10. Izprot un lieto vēstures jēdzienus: preču naudas attiecības, merkantilisms, manufaktūra, koloniālisms.		

4. temats. Latvijas teritorija Zviedrijas Karalistes sastāvā (17% no kopējā mācību stundu skaita)

Temata saturs un tā īstenošana

Sasniedzamais rezultāts		
Zināšanas un izpratne par tuvākās apkārtnes un Latvijas vēsturi	Pagātnes pētīšanas un interpretēšanas īpatnības	Sevis kā vēstures procesa dalībnieka apzināšanās
1. Izprot Vidzemes īpatnības, tai atrodoties Zviedrijas sastāvā.	7. Izprot, kā dažādu valdnieku īstenotā politika ietekmē visas dzīves jomās.	16. Izprot, ka vēstures notikumi ietekmē cilvēka dzīvi.
2. Izprot zemnieku dzīves īpatnības.	8. Analizē vēstures avotus, kuros pausts atšķirīgs viedoklis par Vidzemes ekonomisko un politisko stāvokli.	17. Argumentēti vērtē zviedru laikus Vidzemē.
3. Izprot Ziemeļu kara cēloņus un sekas.	9. Izprot, kāda ietekme ir zviedru laiku kultūras un izglītības norisēm uz mūsdienu kultūru.	18. Analizē ievērojamu personu sasniegumus.
4. Atpazīst ievērojamākās vēsturiskās personas.	10. Salīdzina zemnieku dzīvi Pārdaugavas hercogistē, Inflantijā, Kurzemes–Zemgales hercogistē un zviedru Vidzemē.	19. Izprot kultūrvēsturiskā mantojuma veidošanos Vidzemē, tai atrodoties Zviedrijas sastāvā, mijiedarbojoties dažādām kultūrām.
5. Zina ievērojamāko vēsturisko personu veikumu.	11. Pēta vēstures notikumus, darbojoties ar vēstures avotiem.	
6. Izprot un lieto vēstures jēdzienu muižu redukcija.	12. Secina, papildinot vēstures avotu sniegto informāciju ar vēstures literatūrā iegūto informāciju.	
	13. Skaidro Ziemeļu kara norisi, izmantojot karti.	
	14. Raksturo Latvijas novadu pievienošanu Krievijai.	
	15. Vērtē Ziemeļu karu un tā sekas, pamatojoties uz atziņu, ka katra cilvēka dzīvība ir visaugstākā vērtība.	

8. klase

1. temats. Latvijas teritorija cariskās Krievijas sastāvā (24% no kopējā mācību stundu skaita)

Temata saturs un tā īstenošana

Sasniedzamais rezultāts		
Zināšanas un izpratne par tuvākās apkārtnes un Latvijas vēsturi	Pagātnes pētīšanas un interpretēšanas īpatnības	Sevis kā vēstures procesa dalībnieka apzināšanās
1. Skaidro Latvijas teritorijas pārvaldi Krievijas sastāvā.	10. Vērtē dzimtbūšanas atcelšanu.	21. Izprot, ka ar cieņu un saudzību ir nepieciešams izturēties arī pret tiem kultūras pieminekļiem, kuru nozīmi neizprot.
2. Izprot zemnieku dzīves īpatnības dotajā laika periodā.	11. Skaidro dzimtbūšanas atcelšanas norisi Kurzemē, Vidzemē un Latgalē.	22. Izprot dažādu kultūru ietekmi uz kultūrvēsturiskā mantojuma veidošanos.
3. Izprot izglītības un kultūras īpatnības 18. gadsimtā.	12. Vērtē Napoleona armijas karadarbību, ņemot vērā 19. gadsimta sākuma apstākļus un mūsdienu skatījumu.	23. Argumentē, kā ātrāka dzimtbūšanas atcelšana ir ietekmējusi vēsturisko attīstību Vidzemē un Kurzemē.
4. Zina, ka Latvijas teritorijā norisinājās karadarbība Francijas–Krievijas kara laikā.	13. Izprot apgaismības nozīmi latviešu tautas kultūrvēsturiskajā attīstībā.	24. Analizē vēsturisku personu sasniegumu vai neveiksmju cēloņus.
5. Zina, kā norisinājās zemnieku brīvīšana Kurzemē, Vidzemē un Latgalē.	14. Izprot, kā Latvijas teritorijas atrašanās dažādu valstu sastāvā ir ietekmējusi tagadni.	
6. Izprot, kā mainījās zemnieku dzīve pēc dzimtbūšanas atcelšanas.	15. Saskata progresu, regresu un pārmaiņas 18. gadsimtā un 19. gadsimta pirmajā pusē Latvijas vēsturē.	
7. Atpazīst ievērojamākās vēsturiskās personas.	16. Izprot dzimtbūšanas atcelšanas cēloņus un sekas.	
8. Zina ievērojamāko vēsturisko personu veikumu.	17. Salīdzina vēstures avotu un vēstures literatūras skaidrojumu par vēstures notikumiem.	

Sasniedzamais rezultāts		
Zināšanas un izpratne par tuvākās apkārtnes un Latvijas vēsturi	Pagātnes pētīšanas un interpretēšanas īpatnības	Sevis kā vēstures procesa dalībnieka apzināšanās
9. Izprot un lieto vēstures jēdzienus: brāļu draudzes, apgaismība.	18. Pēta vēstures notikumus, analizējot vairākus vēstures avotus.	
	19. Pauž attieksmi pret dažādu informācijas resursu sniegto daudzveidīgo vēsturisko informāciju.	
	20. Skaidro pārmaiņas Latvijas vēsturē, izmantojot karti.	

2. temats. Latviešu tautas atmoda (14% no kopējā mācību stundu skaita)

Temata saturs un tā īstenošana

Sasniedzamais rezultāts		
Zināšanas un izpratne par tuvākās apkārtnes un Latvijas vēsturi	Pagātnes pētīšanas un interpretēšanas īpatnības	Sevis kā vēstures procesa dalībnieka apzināšanās
1. Zina raksturīgākos latviešu nacionālās kultūras attīstības piemērus 19. gadsimta otrajā pusē.	9. Apzinās nacionālās atmodas kustību kā vērtību.	19. Apzinās nacionālās atmodas kustības nozīmīgumu savā dzīvē.
2. Izprot izglītības attīstības procesu kā nacionālās atmodas sākumu.	10. Vērtē jaunlatviešu darbību, pamatojoties uz dažādu informācijas resursu sniegto informāciju.	20. Pamato nacionālās atmodas kustības nozīmi Latvijas vēsturē.
3. Skaidro nacionālās atmodas kustības procesu.	11. Izprot vēstures avotu atšķirību no faktu notikuma.	21. Zina, ka jauniešu dzīvesstāsti ir vēsture.
4. Atpazīst ievērojamākos jaunlatviešus.	12. Salīdzina atmodu Latgalē un pārējā Latvijas teritorijā.	22. Izprot, kā jaunlatvieši atbilstoši savām spējām ir ietekmējuši vēstures gaitu.
5. Zina ievērojamāko jaunlatviešu vēsturisko personu veikumu.	13. Saskata nacionālās atmodas kustības cēloņus un to sekas.	23. Izprot nacionālās atmodas kustību kā savas kultūras pamatus.
6. Izprot vācu muižniecības un garīdzniecības attieksmi un darbības pret nacionālo atmodu.	14. Sakārto nacionālās atmodas kustības cēloņus un sekas pēc to nozīmīguma.	24. Izprot Baltijas tautu vēsturisko procesu līdzību.
7. Izprot nacionālās atmodas kustības saistību ar notikumiem Eiropā un pasaulē.	15. Skaidro jaunlatviešu rīcības cēloņus.	25. Raksturo perioda kultūrvēsturisko mantojumu.
8. Izprot un lieto vēstures jēdzienus: rusifikācija, jaunlatvieši.	16. Raksturo, kā nacionālā atmoda ietekmē tagadnes notikumus.	
	17. Izprot nacionālās atmodas kustību kā nozīmīgu Latvijas tautu kultūras tradīciju veidotāju.	
	18. Saskata vēstures procesu sinhronumu.	

3. temats. Sabiedrības attīstība Latvijā 19. gadsimta beigās un 20. gadsimta sākumā (28% no kopējā mācību stundu skaita)

Temata saturs un tā īstenošana

Sasniedzamais rezultāts		
Zināšanas un izpratne par tuvākās apkārtnes un Latvijas vēsturi	Pagātnes pētīšanas un interpretēšanas īpatnības	Sevis kā vēstures procesa dalībnieka apzināšanās
1. Izprot industriālo apvērsumu Latvijā un tā norises.	10. Vērtē 1905. gada revolūcijas notikumus, pamatojoties uz atziņu, ka katra dzīvība ir visaugstākā vērtība.	20. Argumentēti interpretē 1905. gada revolūcijas notikumus.
2. Izprot ekonomisko procesu ietekmi uz zemnieku sociālo dzīvi.	11. Izprot, ka, pastāvot ideju un apstākļu daudzveidībai, dažādos laikos vēstures notikumus interpretē atšķirīgi.	21. Analizē vēsturisko personu sasniegumu vai neveiksmju cēloņus, iedomājoties, kā būtu rīkojies analizētās personas vietā.
3. Izprot sociālās norises strādnieku vidū.	12. Saskata, ka dažādas vēsturisko notikumu versijas radušās to apstākļu ietekmē, kas bijuši vēstures apraksta tapšanas brīdī.	22. Pauž attieksmi pret dažādiem vēstures skaidrojumiem.
4. Skaidro jaunās strāvas darbību.	13. Raksturo pārmaiņas pilsētu attīstībā.	23. Izprot, kā cilvēki ar savu darbību ir ietekmējuši vēstures gaitu.
5. Izprot 1905. gada revolūcijas cēloņus, norisi un rezultātus.	14. Argumentēti skaidro jaunstrāvnieceku darbības nozīmi Latvijas vēsturē.	24. Pamato, kāpēc ar cieņu un saudzību jāizturas pret kultūras pieminekļiem.
6. Atpazīst ievērojamākās vēsturiskās personas.	15. Izprot periodu, saskatot tajā pārmaiņas.	25. Skaidro, kāpēc jāpiedalās pieminekļu, tai skaitā arhitektūras pieminekļu, saglabāšanā.
7. Zina ievērojamāko vēsturisko personu veikumu.	16. Skaidro cilvēku rīcības cēloņus.	
8. Nosaka un identificē jauno laiku raksturīgākās kultūras liecības.	17. Izprot, ka, izmantojot vēsturiskās informācijas resursus, nepieciešama kritiska pieeja.	

Sasniedzamais rezultāts		
Zināšanas un izpratne par tuvākās apkārtnes un Latvijas vēsturi	Pagātnes pētīšanas un interpretēšanas īpatnības	Sevis kā vēstures procesa dalībnieka apzināšanās
9. Izprot un lieto vēstures jēdzienus: monarhija, buržuāzija, algotie strādnieki, absolūtisms, kapitālisms, imperiālisms, jaunstrāvnieceki, revolūcija, padomes, baznīcu demonstrācija, mežabrāļi.	18. Secina par perioda nozīmi Latvijas vēsturē, pamatojoties uz dažādu informācijas resursu sniegto informāciju.	
	19. Veido pārskatu par perioda kultūras pieminekļiem, izmantojot interneta resursus.	

4. temats. Pirmais pasaules karš (17% no kopējā mācību stundu skaita)

Temata saturs un tā īstenošana

Sasniedzamais rezultāts		
Zināšanas un izpratne par tuvākās apkārtnes un Latvijas vēsturi	Pagātnes pētīšanas un interpretēšanas īpatnības	Sevis kā vēstures procesa dalībnieka apzināšanās
1. Izprot Pirmā pasaules kara cēloņu, norišu un seku kopsakarības Eiropā un Latvijas teritorijā.	8. Vērtē Pirmo pasaules karu, pamatojoties uz atziņu, ka katra cilvēka dzīvība ir visaugstākā vērtība.	20. Apzinās latviešu strēlnieku darbības nozīmi turpmākajos vēstures notikumos.
2. Zina Pirmā pasaules kara būtiskākos notikumus Latvijas teritorijā.	9. Skaidro, ka dažādas vēsturisko notikumu interpretācijas radušās to apstākļu ietekmē, kas bijuši vēstures apraksta tapšanas brīdī.	21. Argumentēti interpretē Pirmā pasaules kara notikumus.
3. Izprot 1917. gada februāra revolūcijas Krievijā ietekmi uz Pirmā pasaules kara norisēm Latvijā.	10. Izprot, kāpēc par strēlniekiem ir radīti vēsturiski izdomājumi.	22. Analizē vēsturisko personu sasniegumu vai neveiksmju cēloņus, iedomājoties, kā būtu rīkojies analizētās personas vietā.
4. Zina par latviešu strēlnieku gaitām Krievijā.	11. Izprot latviešu strēlniekus kā Latvijas tautas vēstures vērtību.	23. Izprot, ka ar cieņu jāuzklausa atšķirīgi vēstures notikumu skaidrojumi.
5. Atpazīst ievērojamākās Pirmā pasaules kara vēsturiskās personas.	12. Argumentēti skaidro Pirmā pasaules kara notikumu nozīmi Latvijas vēsturē.	24. Izprot, kā jebkurš cilvēks ar savu darbību var ietekmēt vēstures gaitu.
6. Zina ievērojamāko Pirmā pasaules kara vēsturisko personu veikumu.	13. Skaidro cilvēku rīcības cēloņus Pirmā pasaules kara apstākļos.	25. Izprot latviešu strēlniekus kā nozīmīgu savas tautas kultūrvēsturisko mantojumu.
7. Izprot un lieto vēstures jēdzienu "latviešu strēlnieki".	14. Izprot, ka latviešu strēlnieku rīcībai ir dažādi cēloņi un sekas, kas nav vienādi nozīmīgas.	
	15. Pirmā pasaules kara notikumu raksturojumā izmanto vēstures kartes.	
	16. Kritiski vērtē heroizētus stāstus par Pirmā pasaules kara notikumiem.	

Sasniedzamais rezultāts		
Zināšanas un izpratne par tuvākās apkārtnes un Latvijas vēsturi	Pagātnes pētīšanas un interpretēšanas īpatnības	Sevis kā vēstures procesa dalībnieka apzināšanās
	17. Izmanto dažādu veidu vēstures avotus vēsturiskās informācijas iegūšanai.	
	18. Pēta vēstures notikumus, kritiski izmantojot internetā atrodamo informāciju.	
	19. Izprot notikumu sinhronumu Eiropā, pasaulē un Latvijā.	

5. temats. Latvijas valsts izveide un Brīvības cīņas (17% no kopējā mācību stundu skaita)

Temata saturs un tā īstenošana

Sasniedzamais rezultāts		
Zināšanas un izpratne par tuvākās apkārtnes un Latvijas vēsturi	Pagātnes pētīšanas un interpretēšanas īpatnības	Sevis kā vēstures procesa dalībnieka apzināšanās
1. Zina Latvijas valsts dibināšanas apstākļus.	12. Analizē vēstures notikumus, izmantojot dažādu veidu vēstures avotus.	23. Apzinās aplūkojamo vēstures notikumu nozīmi savā dzīvē.
2. Izprot vēsturiskos apstākļus un procesus, kuru rezultātā radās apstākļi Latvijas valsts dibināšanai.	13. Orientējas daudzveidīgajā vēsturiskajā informācijā par aplūkojamo laika periodu.	24. Argumentēti interpretē Latvijas valsts izveidošanās un Brīvības cīņu notikumus.
3. Skaidro 1917. gada oktobra apvērsuma Krievijā ietekmi uz norisēm Latvijā.	14. Raksturo, kāda ir atšķirība starp informāciju, kas iegūta no vēstures avotiem un kas iegūta no vēstures literatūras.	25. Analizē kādas vēsturiskas personas sasniegumus vai neveiksmes, kas saistās ar Latvijas valsts dibināšanu vai Brīvības cīņām.
4. Izprot politisko situāciju Latvijā pēc valsts dibināšanas.	15. Izmanto vēstures kartes vēstures notikumu skaidrojumos.	26. Izprot apskatāmos notikumus kā Latvijas tautas kultūras pamatus.
5. Zina nozīmīgākos Brīvības cīņu notikumus.	16. Skaidro, kā saistīti cēloņi un sekas Latvijas valsts izveidē.	27. Izprot Baltijas valstu vēstures kopsakarības.
6. Izprot miera līgumu ar Padomju Krieviju nozīmi.	17. Sakārto Latvijas valsts izveidošanās cēloņus un sekas pēc to nozīmīguma.	28. Izprot pieminekļu saglabāšanas, kopšanas un aizsardzības nepieciešamību.
7. Izprot latviešu sarkano strēlnieku darbību Krievijā.	18. Skaidro cilvēku rīcības cēloņus Brīvības cīņu laikā.	
8. Izprot Latvijas valsts veidošanās un Brīvības cīņu savstarpējo saistību ar Eiropas un pasaules vēstures notikumiem.	19. Argumentēti skaidro pretrunīgo jautājumu par latviešu sarkanajiem strēlniekiem.	

Sasniedzamais rezultāts		
Zināšanas un izpratne par tuvākās apkārtnes un Latvijas vēsturi	Pagātnes pētīšanas un interpretēšanas īpatnības	Sevis kā vēstures procesa dalībnieka apzināšanās
9. Atpazīst ievērojamākās Latvijas valsts dibināšanas laika un Brīvības cīņu vēsturiskās personas.	20. Izprot Brīvības cīņas, īpaši 1919. gada 11. novembra cīņas par Rīgu (Lāčplēša diena) kā vienu no nozīmīgākajām valstiskajām vērtībām.	
10. Zina ievērojamāko Latvijas valsts dibināšanas laika un Brīvības cīņu vēsturisko personu veikumu.	21. Izprot, kādēļ par brīvības cīņu notikumiem ir radīti mīti.	
11. Izprot un lieto vēstures jēdzienus: Tautas padome, Brīvības cīņas, Satversmes sapulce, patriotisms.	22. Vērtē brīvības cīņas, pamatojoties uz atziņu, ka katra cilvēka dzīvība ir visaugstākā vērtība.	

9. klase

1. temats. Latvijas Republikas demokrātiskais posms (20% no kopējā mācību stundu skaita)

Temata saturs un tā īstenošana

Sasniedzamais rezultāts		
Zināšanas un izpratne par tuvākās apkārtnes un Latvijas vēsturi	Pagātnes pētīšanas un interpretēšanas īpatnības	Sevis kā vēstures procesa dalībnieka apzināšanās
1. Skaidro Satversmes sapulces darbību.	9. Izmanto vēstures avotus notikumu izpratnei.	20. Apzinās Latvijas valsts demokrātisko posmu kā nozīmīgu savā dzīvē tagadnē.
2. Izprot agrāro reformu un tās norises.	10. Izmanto dažādu veidu avotus secinājumu izdarīšanai.	21. Argumentēti skaidro aplūkotā perioda vēstures notikumus.
3. Izprot Latvijas Republikas rūpniecības attīstības īpatnības.	11. Izmanto vairāku avotu informāciju secinājumu izdarīšanai.	22. Analizē vēsturisku personu sasniegumus vai neveiksmes, skaidrojot to cēloņus.
4. Izprot Latvijas Republikas likumdošanas un izpildvaras sistēmu.	12. Kritiski vērtē daudzveidīgo vēsturisko informāciju, kas dod attiecīgā laika perioda vērtējumu.	23. Pauž attieksmi pret Latvijas valsts demokrātiskā posma negatīvu vērtējumu.
5. Izprot Latvijas Republikas ārpolitiku.	13. Raksturo pārmaiņas, salīdzinot ar iepriekšējo laika periodu.	24. Skaidro Latvijas vēsturi arī kā atsevišķu cilvēku dzīves vēsturi.
6. Atpazīst ievērojamākās Latvijas valsts demokrātiskā posma vēsturiskās personas.	14. Izmanto zināšanas par doto laika posmu, lai izprastu tagadni un spriestu par sabiedrības nākotni.	25. Ar toleranci uzklausa cilvēkus, kas Latvijas valsts demokrātisko posmu vērtē atšķirīgi.
7. Zina ievērojamāko Latvijas valsts demokrātiskā posma vēsturisko personu veikumu.	15. Raksturo kultūru mijiedarbību Latvijas valsts demokrātiskajā posmā.	26. Saskata savas kultūras pamatus Latvijas valsts demokrātiskajā posmā.
8. Izprot un lieto vēstures jēdzienus: demokrātija, parlaments, Saeima, reformas, republika, tautība, valsts.	16. Zina Latvijas tautu nozīmīgākās tradīcijas un vērtības.	27. Zina, ka atsevišķu cilvēku dzīvesstāsti veido vēsturi.
	17. Izprot, ka pastāv ideju un apstākļu daudzveidība.	

Sasniedzamais rezultāts		
Zināšanas un izpratne par tuvākās apkārtnes un Latvijas vēsturi	Pagātnes pētīšanas un interpretēšanas īpatnības	Sevis kā vēstures procesa dalībnieka apzināšanās
	18. Izprot vēstures mītu rašanās cēloņus un mērķus par Latvijas valsts demokrātisko posmu.	
	19. Izprot mazākumtautību lomu Latvijas valsts tapšanā un attīstībā.	

2. temats. Latvija autoritārā režīma posmā (14% no kopējā mācību stundu skaita)

Temata saturs un tā īstenošana

Sasniedzamais rezultāts		
Zināšanas un izpratne par tuvākās apkārtnes un Latvijas vēsturi	Pagātnes pētīšanas un interpretēšanas īpatnības	Sevis kā vēstures procesa dalībnieka apzināšanās
1. Izprot autoritārā režīma rašanās cēloņus un sekas.	7. Izprot autoritārā režīma posma mitoloģizācijas cēloņus un mērķus.	21. Argumentēti interpretē vēstures notikumus autoritārā režīma posmā.
2. Izprot autoritārā režīma ienestās pārmaiņas Latvijas iekšpolitikā, ārpolitikā, ikdienas dzīvē, izglītībā un kultūrā.	8. Izprot ideju un apstākļu daudzveidību autoritārā režīma posma vērtējumā.	22. Analizē K. Ulmaņa sasniegumu un neveiksmju cēloņus autoritārā režīma posmā, iedomājoties, kā būtu rīkojies analizētās personas vietā.
3. Saskata norises Latvijā kā līdzīgas norisēm Eiropā dotajā laika periodā.	9. Argumentēti skaidro autoritārā režīma apvērsumu.	23. Pauž attieksmi pret doto vēstures notikumu skaidrojumiem.
4. Atpazīst ievērojamākās Latvijas autoritārā režīma posma vēsturiskās personas.	10. Lieto zināšanas par autoritārā režīma posmu, lai izprastu tagadni un spriestu par sabiedrības nākotni.	24. Skaidro, kāpēc nepieciešams ar cieņu izturēties pret dažādiem vēstures skaidrojumiem.
5. Zina ievērojamāko Latvijas autoritārā režīma posma vēsturisko personu veikumu.	11. Argumentēti vērtē, vai autoritārā režīma apvērsums ir progress, regress vai pārmaiņas.	25. Izprot, kā jebkuram cilvēkam ir iespējams ietekmēt vēstures gaitu.
6. Izprot un lieto vēstures jēdzienus: autoritārisms, apvērsums, diktatūra.	12. Raksturo autoritārā režīma apvērsuma cēloņu un seku nozīmību.	26. Izprot Baltijas valstīm kopīgās iezīmes dotajā laika periodā.
	13. Salīdzina demokrātiskā un autoritārā režīma posmus Latvijas vēsturē.	
	14. Raksturo, kāda atšķirība iespējama, iepazīstot autoritārā režīma notikumus, izmantojot vēstures avotus, un kāda, izmantojot vēstures literatūru.	
	15. Saskata atšķirību starp vēstures avotu un faktu notikumu.	

Sasniedzamais rezultāts		
Zināšanas un izpratne par tuvākās apkārtnes un Latvijas vēsturi	Pagātnes pētīšanas un interpretēšanas īpatnības	Sevis kā vēstures procesa dalībnieka apzināšanās
	16. Analizē vēstures avotu ticamību.	
	17. Secina, izmantojot dažādu informācijas avotu sniegto informāciju par autoritārā režīma posmu Latvijā.	
	18. Pēta autoritārā režīma posmu, izmantojot vairākus dažādu veidu avotus.	
	19. Izvēlas uzdevuma veikšanai atbilstošus informācijas avotus.	
	20. Skaidro kopīgo un atšķirīgo vēstures notikumus Eiropā, pasaulē un Latvijā.	

3. temats. Padomju okupācija un tās sekas (9% no kopējā mācību stundu skaita)

Temata saturs un tā īstenošana

Sasniedzamais rezultāts		
Zināšanas un izpratne par tuvākās apkārtnes un Latvijas vēsturi	Pagātnes pētīšanas un interpretēšanas īpatnības	Sevis kā vēstures procesa dalībnieka apzināšanās
1. Zina Latvijas padomju okupācijas cēloņus, norisi un sekas.	6. Vērtē padomju okupāciju un tās sekas, pamatojoties uz atziņu, ka katra cilvēka dzīvība ir visaugstākā vērtība.	17. Apzinās padomju okupācijas ietekmi uz savas dzimtas likteņgaitām.
2. Skaidro PSRS īstenotos represīvos pasākumus Latvijas teritorijā.	7. Izprot vēstures mītu rašanos, pasliktinoties politiskajiem, sociālajiem un citiem apstākļiem.	18. Argumentēti interpretē padomju okupācijas notikumus.
3. Atpazīst ievērojamākās vēsturiskās personas dotajā laika periodā.	8. Apzinās, ka vēstures notikumu interpretācijā pastāv un pastāvēs ideju un apstākļu daudzveidība.	19. Pauž savu attieksmi pret padomju okupāciju Latvijā.
4. Zina ievērojamāko vēsturisko personu veikumu dotajā laika periodā.	9. Izprot, ka vēstures notikumu skaidrojumus ietekmē apstākļi skaidrojuma tapšanas brīdī.	20. Ar cieņu uzklausā vecākās paaudzes dzīvesstāstus par 1941. gada 14. jūnija deportāciju un dzīvi izsūtījumā.
5. Izprot un lieto vēstures jēdzienus: aneksija, okupācija, inkorporācija, sociālisms, totalitārisms, deportācija.	10. Vērtē Latvijas valstisko neatkarību kā vērtību.	21. Toleranti uzklausā atšķirīgus argumentētus vēstures skaidrojumus.
	11. Argumentēti skaidro padomju okupācijas pretrunīgos aspektus.	22. Izprot vēstures notikumu ietekmi uz tālāko vēstures un kultūras attīstību.
	12. Vērtē padomju okupāciju, izmantojot kritēriju progress–regress.	23. Izprot Baltijas valstu kopīgo vēsturi, īstenojoties padomju okupācijai.
	13. Raksturo padomju okupācijas radītās pārmaiņas visās dzīves jomās.	24. Piedalās pieminekļu saglabāšanā, kopšanā un aizsardzībā.
	14. Secina par padomju okupācijas raksturu, izmantojot vēstures avotus.	25. Saskata Latvijas vēstures notikumu un atsevišķu cilvēku dzīves vēstures saistību.

Sasniedzamais rezultāts		
Zināšanas un izpratne par tuvākās apkārtnes un Latvijas vēsturi	Pagātnes pētīšanas un interpretēšanas īpatnības	Sevis kā vēstures procesa dalībnieka apzināšanās
	15. Kritiski vērtē iegūto vēsturisko informāciju par padomju okupāciju Latvijā.	
	16. Izprot atšķirību starp vēstures avotiem un vēstures literatūru.	

4. temats. Otrais pasaules karš. Nacistiskais okupācijas režīms (17% no kopējā mācību stundu skaita)

Temata saturs un tā īstenošana

Sasniedzamais rezultāts		
Zināšanas un izpratne par tuvākās apkārtnes un Latvijas vēsturi	Pagātnes pētīšanas un interpretēšanas īpatnības	Sevis kā vēstures procesa dalībnieka apzināšanās
1. Zina Otrā pasaules kara notikumu saistību Eiropā, pasaulē un Latvijā.	10. Vērtē Otrā pasaules kara notikumus, pamatojoties uz atziņu, ka katra cilvēka dzīvība ir visaugstākā vērtība.	23. Argumentēti interpretē Otrā pasaules kara notikumus Latvijā.
2. Zina Otrā pasaules kara norises gaitu Latvijas teritorijā.	11. Izprot, ka vēsturiskās informācijas trūkums par Otrā pasaules kara notikumiem Latvijas teritorijā, ir iemesls atšķirīgam pagātnes skaidrojumam.	24. Analizē kādas vēsturiskas personas neveiksmju cēloņus.
3. Skaidro nacistiskā okupācijas režīma pārvaldi Latvijā.	12. Apzinās, ka par vēstures notikumiem pastāv ideju daudzveidība.	25. Uzklasa vecākās paaudzes cilvēku dzīvesstāstus.
4. Izprot latviešu leģiona veidošanās cēloņus, to darbību un leģiona pretrunīgo vērtējumu.	13. Izprot, ka Otrā pasaules kara notikumu versijas radušās to apstākļu ietekmē, kas bijuši vēstures aprakstu tapšanas brīdī.	26. Ar toleranci uzklasa atšķirīgus argumentētus vēstures skaidrojumus par Otro pasaules karu.
5. Izprot holokausta notikumus Latvijas teritorijā.	14. Argumentēti skaidro pretrunīgos un sensitīvos Otrā pasaules kara notikumus.	27. Pamato, kāpēc ar cieņu un saudzību jāizturas pret visiem Otrā pasaules kara pieminētajiem.
6. Skaidro daļas Latvijas tautas došanos bēgļu gaitās un trimdā.	15. Skaidro cilvēka rīcības cēloņus holokaustā.	28. Zina, ka vēsture ir atsevišķu cilvēku dzīves vēsture.
7. Atpazīst ievērojamākās Otrā pasaules kara vēsturiskās personas.	16. Lieto zināšanas par vēstures posma notikumiem, lai izprastu tagadni un spriestu par sabiedrības nākotni.	
8. Zina ievērojamāko Otrā pasaules kara vēsturisko personu veikumu.	17. Skaidro cilvēka rīcības cēloņus, dodoties bēgļu gaitās un trimdā.	

Sasniedzamais rezultāts		
Zināšanas un izpratne par tuvākās apkārtnes un Latvijas vēsturi	Pagātnes pētīšanas un interpretēšanas īpatnības	Sevis kā vēstures procesa dalībnieka apzināšanās
9. Izprot un lieto vēstures jēdzienus: antisemitisms, partizāni, kurelieši, bēgļi, trimda.	18. Saskata holokausta cēloņu un sekū saistību.	
	19. Darbojas ar vēstures kartēm, lai iegūtu informāciju par Otrā pasaules karu.	
	20. Vērtē informācijas avotu, īpaši interneta, uzticamību.	
	21. Pēta vēstures notikumus, izmantojot dažādu veidu informācijas avotus.	
	22. Secina, izmantojot dažādu veidu informācijas avotus.	

5. temats. Otrā padomju okupācija un padomju totalitārisma posms (17% no kopējā mācību stundu skaita)

Temata saturs un tā īstenošana

Sasniedzamais rezultāts		
Zināšanas un izpratne par tuvākās apkārtnes un Latvijas vēsturi	Pagātnes pētīšanas un interpretēšanas īpatnības	Sevis kā vēstures procesa dalībnieka apzināšanās
1. Izprot Latvijas notikumu saistību ar Eiropas un pasaules vēstures notikumiem.	8. Vērtē otro padomju okupāciju, pamatojoties uz atziņu, ka katra cilvēka dzīvība ir visaugstākā vērtība.	22. Apzinās vēstures nozīmi cilvēka dzīves vēsturē.
2. Skaidro padomju totalitāro režīmu, tā attīstības gaitu un būtiskākos vēstures notikumus otrās padomju okupācijas laikā.	9. Izprot, ka vēsturiskās informācijas trūkums par otrās padomju okupācijas notikumiem var būt par iemeslu atšķirīgam pagātnes skaidrojumam.	23. Argumentēti interpretē otrās padomju okupācijas vēstures notikumus.
3. Izprot padomju okupācijas režīma laika ikdienas dzīves īpatnības un tās saistību ar valsts politisko virzienu un represijām.	10. Izprot, ka otrās padomju okupācijas skaidrojumi ir radušies to apstākļu ietekmē, kas bijuši vēstures apraksta tapšanas brīdī.	24. Analizē vēsturisku personu sasniegumu un neveiksmju cēloņus otrās padomju okupācijas laikā.
4. Izprot dažādās cīņas formas pret otro padomju okupāciju.	11. Skaidro vēsturisku izdomājumu rašanās iemeslus.	25. Zina, ka nesenā vēsture ir savas ģimenes locekļu dzīves vēsture.
5. Atpazīst ievērojamākās otrās padomju okupācijas vēsturiskās personas.	12. Raksturo, kā padomju okupācijas laika vēstures notikumi mijiedarbojas ar kultūras procesiem.	26. Ar cieņu izturas pret atšķirīgiem vēstures notikumu skaidrojumiem.
6. Zina ievērojamāko otrās padomju okupācijas vēsturisko personu veikumu.	13. Argumentēti skaidro otrās padomju okupācijas posma pretrunīgos notikumus.	27. Izprot, ka jebkuram cilvēkam ir bijusi iespēja ietekmēt vēstures notikumu gaitu.
7. Izprot un lieto vēstures jēdzienus: disidenti, nacionālkomunisti, aukstais karš.	14. Lieto zināšanas par otro padomju okupāciju, lai saprastu tagadni un spriestu par sabiedrības nākotni.	28. Raksturo padomju okupācijas laika kultūrvēsturisko mantojumu.
	15. Vērtē padomju okupācijas periodu pēc kritērijiem progress–regress.	29. Izprot Baltijas valstu vēstures kopību.
	16. Skaidro padomju okupācijas režīma ienestās pārmaiņas Latvijas vēsturē.	30. Pamato, ka ar cieņu ir nepieciešams izturēties pret kultūras pieminekļiem, pat tiem, kuru nozīmi neizprot.

Sasniedzamais rezultāts		
Zināšanas un izpratne par tuvākās apkārtnes un Latvijas vēsturi	Pagātnes pētīšanas un interpretēšanas īpatnības	Sevis kā vēstures procesa dalībnieka apzināšanās
	17. Salīdzina pirmo un otro padomju okupāciju un padomju un nacistisko okupāciju režīmus.	31. Pamato savu piedalīšanos pieminekļu saglabāšanā, kopšanā un aizsardzībā.
	18. Darbojas ar dažādu veidu vairākiem informācijas avotiem.	
	19. Secina, izmantojot pretrunīgu informācijas avotu sniegto informāciju.	
	20. Vērtē internetā iegūtās informācijas ticamību.	
	21. Izprot, ka ne visi vēsturiskās informācijas avoti ir uzticami.	

6. temats. Latvijas valstiskās neatkarības atjaunošana (9% no kopējā mācību stundu skaita)

Temata saturs un tā īstenošana

Sasniedzamais rezultāts		
Zināšanas un izpratne par tuvākās apkārtnes un Latvijas vēsturi	Pagātnes pētīšanas un interpretēšanas īpatnības	Sevis kā vēstures procesa dalībnieka apzināšanās
1. Izprot Eiropas, pasaules un Latvijas notikumu kopsakarību politisko pārmaiņu procesā.	6. Pēta vēstures avotus par Latvijas valstiskās neatkarības atjaunošanas notikumiem.	14. Apzinās Latvijas valstiskās neatkarības atjaunošanas nozīmi savā dzīvē.
2. Zina Latvijas valstiskās neatkarības atgūšanas cēloņus, norisi, galvenos notikumus un sekas.	7. Izmanto mutvārdu avotus vēsturiskās informācijas iegūšanai.	15. Argumentēti interpretē Latvijas valstiskās neatkarības atjaunošanas notikumus.
3. Atpazīst ievērojamākās Latvijas valstiskās neatkarības atjaunošanas vēsturiskās personas.	8. Saskata, kā saistīti dažādu vēstures notikumu cēloņi ar to sekām.	16. Pauž attieksmi pret Latvijas valstiskās neatkarības atjaunošanas notikumu atšķirīgiem skaidrojumiem.
4. Zina ievērojamāko Latvijas valstiskās neatkarības atjaunošanas vēsturisko personu veikumu.	9. Skaidro cilvēku rīcības cēloņus konkrētā vēsturiskā notikumā.	17. Ar toleranci uzklausa atšķirīgus Latvijas valstiskās neatkarības atjaunošanas notikumu skaidrojumus.
5. Izprot un lieto vēstures jēdzienus: Interfronte, Tautas fronte.	10. Izprot Latvijas valstiskās neatkarības atgūšanu kā vērtību.	18. Izprot Baltijas valstu kopīgās kultūrvēsturiskās iezīmes vēsturiski svarīgos notikumos.
	11. Apzinās, ka par neseniem vēstures notikumiem vienmēr pastāvēs pastiprināta viedokļu daudzveidība.	
	12. Izprot vēstures mītu rašanās cēloņus.	
	13. Raksturo atšķirības starp jaunajiem un jaunākajiem laikiem.	

7. temats. Latvijas valsts attīstība pēc valstiskās neatkarības atjaunošanas (14% no kopējā mācību stundu skaita)

Temata saturs un tā īstenošana

Sasniedzamais rezultāts		
Zināšanas un izpratne par tuvākās apkārtnes un Latvijas vēsturi	Pagātnes pētīšanas un interpretēšanas īpatnības	Sevis kā vēstures procesa dalībnieka apzināšanās
1. Izprot Latvijas valsts attīstību pēc valstiskās neatkarības atgūšanas politiskās, saimnieciskās un kultūras dzīves jomās.	9. Izprot, ka informācijas trūkums var būt par pamatu atšķirīgiem notikumu un procesu skaidrojumiem.	21. Apzinās sevi kā vēstures procesa dalībnieku.
2. Izprot mūsdienu procesu un notikumu ciešo saistību ar procesiem un notikumiem Eiropā un pasaulē.	10. Izprot, ka ideju un apstākļu daudzveidība ietekmē vēstures skaidrojumus.	22. Argumentēti interpretē Latvijas valsts attīstības pēc valstiskās neatkarības atjaunošanas notikumus.
3. Skaidro Latvijas valsts dalību starptautiskās organizācijās un struktūrās.	11. Zina Latvijas tautu kultūru nozīmīgākās tradīcijas.	23. Pauž attieksmi pret mūsdienu vēstures skaidrojumiem.
4. Atpazīst ievērojamākās Latvijas personas.	12. Izprot Latvijas tautu vērtības.	24. Ar toleranci uzklausa atšķirīgus vēstures notikumu skaidrojumus.
5. Zina ievērojamāko personu veikumu.	13. Raksturo vēstures procesa un kultūras mijiedarbību.	25. Izprot savas kultūras pamatus.
6. Skaidro valsts svētku, galveno atceres un atzīmējamo dienu vēsturisko kontekstu.	14. Lieto zināšanas par pagātņi, lai izprastu tagadni un spriestu par sabiedrības nākotni.	
7. Nosaka un identificē jaunāko laiku raksturīgākās kultūras liecības.	15. Skaidro cilvēku rīcības cēloņus vēsturē.	
8. Izprot un lieto vēstures jēdzienus: integrācija, nācija.	16. Salīdzina dažādus pagātnes periodus.	
	17. Darbojas ar mūsdienu vēstures avotiem.	
	18. Kritiski vērtē vēsturiskos informācijas avotus.	
	19. Izprot vēstures notikumu sinhronumu.	

Sasniedzamais rezultāts		
Zināšanas un izpratne par tuvākās apkārtnes un Latvijas vēsturi	Pagātnes pētīšanas un interpretēšanas īpatnības	Sevis kā vēstures procesa dalībnieka apzināšanās
	20. Raksturo atšķirības starp dažādiem vēstures periodiem.	

Mācību sasniegumu vērtēšanas formas un metodiskie paņēmieni

Īstenojot programmu, attiecībā uz vērtēšanu jāievēro Ministru kabineta noteikumos par valsts vispārējās vidējās izglītības standartu noteiktie skolēnu iegūtās vispārējās vidējās izglītības vērtēšanas pamatprincipi un kārtība.

Vērtēšanas organizētājs un vērtētājs:

- atbilstoši vērtēšanas mērķim izmanto diagnosticējošo, formatīvo un summatīvo vērtēšanu;
- izvēlas piemērotāko vērtēšanas vietu mācību procesā (ievadvērtēšana, kārtējā vērtēšana un nobeiguma vērtēšana);
- izmanto daudzveidīgas vērtēšanas formas un metodiskos paņēmienus;
- izvēlas vērtēšanas saturu atbilstoši mācību priekšmetā noteiktajam skolēna sasniedzamajam rezultātam;
- nosaka vērtēšanas kritērijus un izmanto pārbaudes darba mērķim atbilstošu vērtējuma atspoguļošanas veidu.

	Diagnosticējošā vērtēšana	Formatīvā vērtēšana	Summatīvā vērtēšana
Vērtēšanas uzdevumi	Noteikt skolēna iepriekš apgūtās zināšanas, prasmes un attieksmes mācību procesa plānošanai un uzlabošanai – turpmāko mācību mērķu precizēšanai, mācību uzdevumu izvēlei, satura sakārtošanai.	Dot iespēju skolēnam noteikt mācību sasniegumus attiecībā pret būtiskākajiem programmā formulētajiem sasniedzamajiem rezultātiem, lai tos uzlabotu. Veicināt skolēna atbildību un motivāciju, iesaistot viņus vērtēšanas procesā. Veicināt mācību procesa uzlabošanu.	Noteikt skolēna mācību sasniegumus, lai konstatētu apgūtās zināšanas, prasmes un attieksmes vērtējuma izlikšanai. Summatīvās vērtēšanas rezultātus var izmantot arī formatīviem mērķiem (informācijai par mācību mērķu un uzdevumu sasniegšanu, mācību procesā izmantoto metožu izvērtēšanai, lēmuma pieņemšanai par turpmāko darbu).
Vieta mācību procesā (norises laiks), biežums	Ievadvērtēšanu ieteicams veikt mācību kursa, mācību gada vai temata sākumā.	Kārtējo vērtēšanu veic mācību procesa laikā. Skolotājs to organizē pēc nepieciešamības.	Nobeiguma vērtēšanu veic katra temata noslēgumā, ja nepieciešams, apvienojot nelielus tematus vai apjomīgākos tematus sadalot sīkāk. Var izmantot mācību gada, izglītības pakāpes beigās.

	Diagnosticējošā vērtēšana	Formatīvā vērtēšana	Summatīvā vērtēšana
Vērtēšanas saturs	Saturu veido iepriekšējā mācību procesā apgūtās zināšanas, prasmes, attieksmes, kas būtiski nepieciešamas turpmākā mācību satura apgūvē.	Saturu veido būtiskākie skolēnam sasniedzamie rezultāti (zināšanas, prasmes, attieksmes) temata apguves laikā.	Saturu veido skolēnam sasniedzamie rezultāti (zināšanas, prasmes, attieksmes) temata nobeigumā. Skolēnam iespējams savus mācību sasniegumus demonstrēt dažādos izziņas līmeņos.
Vērtēšanas formas	Izmantojamas daudzveidīgas vērtēšanas formas: mutvārdu, rakstiskas, praktisku prasmju, kombinētas; individuāla vai kolektīva snieguma; vērtēt iespējams gan ar objektīvi, gan subjektīvi vērtējamiem uzdevumiem.		
Vērtēšanas metodiskie paņēmieni	Novērošana, saruna, aptauja, tests u.tml.	Mācību rezultātu pārbaudīšanai galvenokārt izmanto tādas pašas metodes un paņēmienus kā mācību procesā. Novērošana, saruna, aptauja, darbs ar tekstu, vizualizēšana, eseja, referāts, diskusija, mājas darbs u.tml.	Rakstveida, mutvārdu vai kombinēts pārbaudes darbs, pētniecisks darbs, individuāls vai grupas projekts u.tml.
Vērtētājs	Skolotājs/skolēns atbilstoši izstrādātajiem vērtēšanas kritērijiem.	Skolotājs/skolēns atbilstoši izstrādātajiem vērtēšanas kritērijiem.	Skolotājs atbilstoši izstrādātajiem vērtēšanas kritērijiem.
Vērtēšanas kritēriji, to izveide	Kritēriji nepieciešami vērtējuma objektivitātes nodrošināšanai. Kritērijus izstrādā skolotājs atbilstoši izvēlētajām vērtēšanas formām un metodiskajiem paņēmieniem. Kritēriju izstrādāšanā var iesaistīt skolēnus, lai pilnveidotu vērtēšanas un pašnovērtēšanas prasmes. Skolotājs iepazīstina skolēnus ar vērtēšanas kārtību.		
Vērtējuma atspoguļošana	Vērtējums aprakstošs.	Vērtējums aprakstošs vai ieskaitīts/neieskaitīts.	Skolotājs vērtē 10 ballu skalā un to dokumentē.

Mācību satura apguvei izmantojamo mācību līdzekļu un metožu uzskaitījums

Mācību līdzekļi

1. Mācību literatūra

1.1. Izglītības un zinātnes ministrijas apstiprinātā mācību literatūra mācību priekšmetā "Latvijas vēsture" (publicēta internetā VISC mājaslapas sadaļā "Mācību literatūra");

1.2. papildu literatūra: skolēniem vai skolotājiem domātā mācību vai metodiskā literatūra, kuru nav apstiprinājusi Izglītības un zinātnes ministrija, bet kuru var izmantot kā papildu literatūru atsevišķu standartā noteikto pamatprasību apguvei vai mācību sasniegumu pārbaudei attiecīgajā mācību priekšmetā: uzdevumu krājumi, hrestomātijas, izdales materiāli u.tml.;

1.3. uzziņu literatūra: vārdnīcas, enciklopēdijas u.tml. izdevumi;

1.4. periodiskie izdevumi;

1.5. interneta resursi.

2. Uzskates un tehniskie līdzekļi, iekārtas

2.1. uzskates līdzekļi: plakāti, mākslas darbu reprodukcijas, attēli, videomateriāli ar mākslas filmām un citu informāciju, kurā ietverta vēstures mācībām noderīga informācija, audiovizuālie mācību līdzekļi u.tml.;

2.2. tehniskie līdzekļi un iekārtas: magnētiskā tāfele, interaktīvā tāfele, dators ar interneta pieslēgumu, projektors, televizors, kodoskops u.tml.

Mācību metodes

Nosauktajām mācību metodēm ir ieteikuma raksturs. Metožu izvēli nosaka mācību satura apguves mērķis un uzdevumi. Svarīga ir izvēlēto metožu daudzveidība, kas padara mācību procesu interesantāku gan skolotājiem, gan skolēniem, kuru mācīšanās stili ir atšķirīgi.

Metode	Skaidrojums	Piemērs
Citu skolēnu mācīšana	Viens no visefektīvākajiem mācīšanās veidiem ir mācīt kaut ko citiem. Skolēniem ne tikai pašiem jānoskaidro un jāsaprot, kas viņiem jā mācāca, bet arī jāizvēlas visefektīvākais informācijas pasniegšanas vai apgūstamās iemaņas demonstrēšanas veids.	Skolēni sagatavo nodarbību, kurā, darbojoties ar vēstures kartēm, tiek iegūta izpratne par Brīvības cīņu norisi.
Darbs ar tekstu	Darbs ar rakstiskajiem vēstures vai citiem informācijas avotiem ir viens no informācijas iegūšanas veidiem. Skolotājs piedāvā tekstus lasīšanai vai ierakstītus tekstus audio un video kasetēs mācību uzdevumu veikšanai mācību stundā, mājās vai pašizglītībai. Skolēni iepazīstas ar tekstu un iegūst informāciju – veido jautājumus vai analizē, atbild uz jautājumiem atbilstoši mācību uzdevumam.	Izmantojot mācību grāmatu, skolēns raksturo pārmaiņas Latvijā pēc 1934. gada K. Ulmaņa apvērsuma.
Diskusija	Diskusija var tikt organizēta par jebkuru aktuālu vēstures jautājumu. Tā dod iespēju uzzināt skolēnu viedokļus un attieksmes pret dažādiem vēstures notikumiem, pārrunāt neskaidros jautājumus, kolektīvi analizēt vēstures materiālu. Skolēni diskutējot mācās izteikt savus uzskatus un argumentēt tos, kā arī aizstāvēt savu viedokli.	Skolēni diskutē par Hanzas nozīmi Latvijas vēsturē.

Metode	Skaidrojums	Piemērs
Ekskursijas	Papildina mācību stundās apgūto vielu. Palīdz veidot saikni starp teoriju un praksi, vizualizē un emocionalizē vēstures saturu. Skolēni jāmotivē un jā sagatavo ekskursijai, vislabāk pirms tās uzdodot pašiem sagatavot informāciju un izpētīt apskatei paredzētos objektus. Daudzi muzeji piedāvā skolēniem domātas mācību ekskursijas un programmas.	Skolotājs organizē ekskursiju uz muzeju, kas piedāvā kādu no muzejpedagoģiskajām programmām par 20. gadsimta vēsturi.
Grupu darbs	Grupu darba nolūks ir aktivizēt skolēnus un veicināt pētniecisku mācīšanās veidu. Šādā veidā skolēni gūst priekšstatu par darbu komandā, mācās sadarboties un kopīgi uzņemties atbildību. Vēlams, lai grupu veidotu 4–6 skolēni. Veidojot grupu, ir jāņem vērā atlases kritēriji, kuru mērķis ir nodrošināt pozitīvu psiholoģisko klimatu grupā. Lai veicinātu darba produktivitāti, ir jānosaka laika limits, līdz kuram ir jābūt gataviem darba rezultātiem. Pēc darba prezentācijas, obligāts nosacījums ir objektīvs grupu darba rezultātu izvērtējums.	Grupu darba temats "Krusta kari Latvijas teritorijā". Skolotājs lūdz skolēnus izveidot komiksu, iekļaujot tajā informāciju par krusta karu cēloņiem un sekām, kā arī pēc izvēles par krusta karu norisi, ievērojamākajām kaujām, vēsturiskajām personībām. Skolēni veido komiksu un prezentē to improvizētā izstādē.
Intervija	Grupās vai atsevišķu dalībnieku diskusija jautājumu un atbilžu formā, kurā tiek dziļāk izpētīts temats, par kuru skolēni vai skolotājs nevēlas formālu skatījumu. Apgūstot jaunāko laiku vēsturi, iespējams neklātienē organizēt arī skolēnu vecāku un vecvecāku intervijas. Pievieno apgūstamajam vēstures materiālam personisku emocionālu attieksmi.	Lai izprastu tuvākās apkārtnes vēsturi, skolēni intervē vēstures notikumu aculieciniekus, apgūstot tematu "Es un manas tuvākās apkārtnes vēsture".

Metode	Skaidrojums	Piemērs
Lomu spēles	Lomu spēle ļauj pārbaudīt skolēnu zināšanas kompleksā ar prasmēm, spējām un attieksmi, jo liek praksē lietot teorētiskās zināšanas. Lomu spēle attīsta skolēnos vēsturisko empātiju, izpratni par dažādiem cilvēku rīcības motivācijas, pasaules uzskata un uzvedības modeļiem pagātnē, labāk izprast indivīda lomu sarežģītās vēsturiskās situācijās. Lai sagatavotos lomu spēlei, nepieciešamas teorētiskās vēstures zināšanas un vēsturisko apstākļu izpratne. Jāpanāk, lai skolēni saprot, ka lomu spēles pamatā ir reāli, nevis izdomāti apstākļi un faktori, kas pagātnē ietekmējuši cilvēku izvēli. Vēlams, lai lomas grupas pēc laika pārdalītos citās grupās, tādējādi rastos iespēja pārstāvēt dažādus uzskatus, un savā starpā, spēlējot lomas, apmainīties ar viedokļiem.	Lomu spēles temats "Rīdzenieki viduslaikos". Skolēni, izmantojot dažādus informācijas avotus, ir iepazinušies ar rīdzeniekiem un viņu ikdienas dzīvi viduslaikos. Katrs skolēns iejūtas kādā no izlozētām sociālajām lomām, analizējot pilsētnieku dzīves iezīmes viduslaikos.
Mācību filmas	Apvieno audiālo un vizuālo informāciju, rada emocionālu attieksmi pret apgūstamo materiālu. Skolotājam jau ātrāk jāiepazīstas ar demonstrēšanai paredzēto filmu, lai varētu paredzēt skolēnu reakciju un zinātu, kur to uz brīdi apturēt kāda uzdevuma veikšanai vai atbildēm uz jautājumiem.	Mākslas filmas "Ilgais ceļš kāpās" fragments, apgūstot jautājumus par holokaustu.
Pāru darbs	Pāru darba priekšrocība ir tā, ka tas ir daudz ātrāk veicams un daudz elastīgāks nekā grupu darbs, līdz ar to labi piemērots vienkāršu uzdevumu veikšanai. Tajā pašā laikā darbs pāri veicina sadarbības prasmes un ieklausīšanos otra viedoklī.	Skolēni pāri, izmantojot dažādus informācijas avotus, tajā skaitā internetu, raksturo 1905. gada revolūcijas cēloņus, norisi un rezultātus, apgūstot tematu "Sabiedrības attīstība Latvijā 19. gadsimta beigās un 20. gadsimta sākumā".
Pētījums	Skolēns vāc informāciju, analizē un secina. Pētījuma rezultātā tiek apkopota un atspoguļota jauna informācija atbilstoši noteiktiem kritērijiem.	Pētījuma temats "1941. gada 14. jūnija deportācija".

Metode	Skaidrojums	Piemērs
Prātavētra	Mācību procesā lietojama metode, lai ātri noskaidrotu skolēnu iepriekšējās sagatavotības līmeni, interešu loku, attieksmes pret vienu vai otru vēstures jautājumu. Skolotājs (vai skolēni) izvirza jautājumu vai problēmu vai iepazīstina ar tematu. Skolēni izsaka iespējamās atbildes, idejas, būtiskus vārdus, uzmanīgi klausoties, papildinot, bet nekommentējot un nevērtējot citu idejas.	Prātavētras temats "Svarīgākie Latvijas vēstures notikumi". Prātavētra tiek izmantota, lai aktualizētu skolēnu zināšanas par Latvijas vēstures notikumiem un svētku un atceres dienām, kas apgūtas līdz šim, tajā skaitā mācību priekšmetā "Sociālās zinības", sākot mācīties tematu "Es un Latvijas vēsture".
Spēles	Spēles var izmantot saskarsmes prasmju izkopšanai. Skolotājs ir sagatavojis vai izmanto tematisku galda vai kustību spēli un pirms tās iepazīstina skolēnus ar noteikumiem. Skolēni iesaistās spēlē. Spēles sagatavošanu pēc skolotāja norādījumiem var veikt arī skolēni.	Spēles temats "Aizvēsture". Skolotājs lūdz skolēnus pāros vai grupās sagatavot galda spēli "Senatne". Skolēni izstrādā spēli, izmantojot dažādos informācijas resursos pieejamo informāciju, un tās noteikumus. Pēc spēļu izstrādes notiek improvizēts turnīrs.
Stāstījums (izklāsts, lekcija)	Skolotājs vai skolēns izklāsta saturu, kas var būt kādu ideju, viedokļu, faktu, teoriju vai notikumu izklāsts. Skolēni klausās, veido pierakstus atbilstoši uzdevumam, uzdod jautājumus.	Izklāsta temats "Latvijas teritorijas pārvalde Krievijas sastāvā".
Strukturēti rakstu darbi	Skolotājs aicina skolēnus pēc noteiktas struktūras veidot rakstu darbu (piemēram, argumentētu eseju, aprakstu) par noteiktu tematu. Skolēni individuāli raksta, ievērojot noteikto darba struktūru, izmantojot savas zināšanas un izsakot savas domas, attieksmi.	Apraksta temats "Nacionālā atmodas kustības nozīme Latvijas vēsturē".
Tiesas	Paredz argumentu izklāstīšanu "par" vai "pret" attiecībā uz kādu pretrunīgu vēstures jautājumu. Materiālu sagatavošanā un tiesas procesā advokātu, prokuroru, piesēdētāju, liecinieku un citās lomās jāiesaista visi skolēni.	Tiesa "Totalitāro režīmu noziegumi Latvijā" vēstures stundā.

Metode	Skaidrojums	Piemērs
Vizualizēšana	<p>Vizualizēšana atvieglo informācijas uztveri un papildina to. Tā ir prasme atspoguļot iegūto un apkopoto informāciju.</p> <p>Skolotājs vai skolēni izmanto vai izveido patstāvīgi dažādus simboliskus uzskates līdzekļus – domu kartes, shēmas, diagrammas, tabulas, plānus, kartes, zīmējumus. (Simboliskie uzskates līdzekļi ir īstenības objektu attēli ar vārdu, simbolu un krāsu palīdzību.)</p>	<p>Skolēni veido sinhronās un hronoloģiskās tabulas par Latvijas teritoriju Polijas–Lietuvas valsts, Zviedrijas Karalistes un Krievijas sastāvā.</p>